

ESTRUCTURA SOCIAL I

2n quadrimestre Curs 1996/97

Professor: T. García

Aquesta assignatura servirà per introduir els elements bàsics en l'estudi de les estructures socials, fent particular referència a les societats modernes (industrials i postindustrials). Per això, es analitzaran diferents models d'estructuració, organització i mobilitat social. A través de les lectures seleccionades s'intentarà familiaritzar l'estudiant amb els instruments conceptuals i analítics aplicats al tema i consagrats en la tradició sociològica.

LÍNIES BÀSIQUES DEL PROGRAMA COMÚ*:

Cal, en primer lloc, una introducció sobre el concepte d'estructura i les variacions de les estructures en l'espai i en el temps, amb una referència al concepte d'estructuració.

A partir d'aquí, la millor manera d'abordar els conceptes relatius a l'estructura social és, probablement, de caràcter historicista. Començar per tant per les diferències existents en les societats pre-industrials, amb una referència als sistemes esclavistes i estamentals característics de la societat pre-industrial europea. Una vegada situades les diferències, fer una referència a les conseqüències d'aquests sistemes en determinats àmbits de la vida social, com la família, la religió i sistemes de creences, el sistema polític, etc.

El punt central del curs és l'anàlisi de l'estructura social en la societat industrial i post-industrial. Per a fer-ho, cal fer referència a la teoria marxista de les classes socials i a la teoria de l'estratificació, exposant els avantatges i inconvenients de cadascuna d'elles, i introduint els mecanismes de canvi que proposen (conflicte de classes i mobilitat social). Introduir en l'exposició l'anàlisi d'altres elements configuradors dels ordres de posicions, com el sexe, l'edat i les diferències culturals o racials. Posteriorment, fer referència a les conseqüències de la forma d'estructura social característica de la societat industrial damunt altres àmbits de la vida social, com el sistema de creences o la família, prèviament analitzats per a les societats pre-industrials.

En la mesura que sigui possible en el temps de què es disposa, introduir elements metodològics -indicadors de posició,...- per tal que els estudiants aprenguin a analitzar i mesurar l'estructura social.

ESBOÇ DE PROGRAMA:

1.- Introducció:

- Problemes inherents a la noció d' "estructura social"
- Les bases humana i física de l'estructura social (població, medi físic, raça i nacionalitat)
- Conceptes descriptius, tipològics i teòrics associats a l'estudi de les estructures socials (desigualtat, diferència, estratificació, estatus, estament, rols i classes).

2.- Diferents models d' estratificació social:

Les societats preindustrials: de castes, esclavistes, estamentals, etc....
(Particular referència als clàssics).

3.- "Estructura" i "Superestructura": de les actuals societats industrials.

- El naixement de les societats industrials.
 - Anàlisi sistemàtica de les societats industrials:
 - "desigualtat" i "classe social",
 - "classes" i "estratificació",
 - polaritzacions de classe,
 - les noves "classes mitjanes",
 - Conflicte i canvi social,
 - Institucions i ideologia.
- (Particular referència als autors contemporanis més rellevants)

4.- Altres ordres de desigualtat social:

- Referència a altres ordres d'asimetria social significatius:
 - Sexisme (gènere i desigualtat social)
 - Racisme (ètnia i desigualtat social)
 - Nacionalisme (i les seves diverses formes en la societat actual)

PRÀCTIQUES:

Els tallers de pràctiques ocuparan un temps específic en el desenvolupament del curs i serviran al'estudiant per familiaritzar-se amb problemes conceptuals i tècnics de la investigació teòrica i aplicada en temes d'estructura, desigualtat i estratificació social. Una de les tres avaluacions correspondrà als esforços realitzats en aquest espai i podrà assumir alguna de les següents modalitats:

- Un treball d'investigació aplicada que pot acabar en:
 - una història de vida
 - aspectes microsociològics referents a estructures grupals (una família, una escola,

un poble, un barri, una comunitat, un grup específic, etc.)

b).-Una resensió, comentari de text o treball conceptual relatiu a les lectures complementàries assenyalades per a les hores dedicades a les pràctiques.

AVALUACIÓ:

Durant el curs s'exigirà fer i aprovar separatament tres proves: (1) una recensió d'un llibre, lectura o article prèviament assenyalat; (2) un treball relacionat amb els tallers de pràctiques i (3) un examen obligatori. No obstant, la nota de l'assignatura serà la de l'examen modulada per les altres dues notes.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES ORIENTATIVES*

-Bendix y Lipset, (comp): Clase, Status y Poder, Euroamerica. 1972.

-Giddens: Sociología, Alianza Univ. 1990. i La estructura de clases en las sociedades avanzadas, Alianza Univ. 1980.

-Littlejohn (1973), La estratificación social, Alianza Univ. 1975.

-Crompton, Rosemary: Clase y estratificación, Tecnos. 1993.

*Cada professor objectivarà els continguts del seu programa i la seva bibliografia preferida.